

¿KIKERIKII VÕI KUKKURUKUU?
KULTUURILISED ERINEVUSED JA
KOHANEMINE VÄLISRIIGIS

Kristina Lukk

HIRMUL ON SUURED SILMAD

Hirm võib olla nii tunne kui ka emotsioon oht, mis on seotud välise stiimuliga

Ärevus emotsioon, mis tekib sisemiselt arvatava ohu kartuses

Võib olla nii teadlik kui alateadlik
- inimene hirmu/ärevust teadvustada või mitte

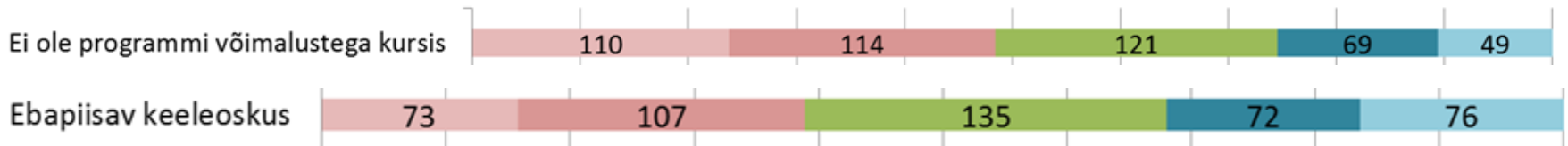

HIRM ON ARENGUTREENER

- 1. etapp: teadvustamine
tuvastada hirmu päritolu – millest see tuleb, et ma olen ärev?
Mis tegevus või konkreetne aspekt minus ärevust tekitab?
- 2. etapp: info otsimine - ärevus on õpitud emotsioon, seega on võimalik läbi informeerituse seda vähendada
- 3. etapp: ümber mõtestamine - endale teadvustada, et ärevus saab alguse meie mõtetest ning me ei allu oma mõtetele, vaid mõtted alluvad meile

ISIKLIKUD KOGEMUSED

EVS programmi vabatahtlik 2001-2002 Sevilla

Kui sõnadest ei piisa
mittekeeleline teave – kehakeel annab kuni 70% muljest, hääl kuni 30
Visuaal, laulud, mängud jms.

KEEL KUI KULTUURIFILTER

- Piiratud sõnavara
- Erinevad terminid
- Sõna tõlkes ei tähenda täpselt sedasama
- Erinev lühidus ja täpsus teabe edastamisel, kontekst

Kuulamine

Proaktiivsed ja reaktiivsed kultuurid

Keskendumine – kehakeel

Hääletoon ja valjus, ka füüsiline distants

Vestlusteemad ja avameelsuse aste

Kui palju rääkida isiklikku?

Mida vältida?

Mis on universaalselt hea?

ISIKLIKUD KOGEMUSED

Nominaalse õppeaja pikenemine

ERASMUS programmi stipendiaat

2004-2005 Salamanca ülikool

Hästi planeeritud ning koduülikooliga kooskõlastatud kursuste valik

Hirm võõra keskkonna ees

82	139	118	50	74
----	-----	-----	----	----

Liiga väike rahaline toetus

69	97	138	96	63
----	----	-----	----	----

Riikidevahelise stipendiumiga täiendkoolitus

2005-2006 Puškini nimeline Vene keele instituut, Moskva

Ei leia sobivat õppeasutust

AECID doktoriõppe stipendiaat

2006-2012 Huelva ülikool / Sevilla

OOTUSED JA TEGELIKKUS

- Kas ootused on realistlikud ja ühtivad sellega, millises olukorras ennast leitakse?
- Eelnev info väga oluline

MIS ON KULTUUR?

- Kultuur väljendub sotsiaalselt õpitud käitumisharjumustes, mida ühiskonna liikmed jagavad
- Mitmedimensiooniline - väljendub erinevates tegevustes, väärtustes, suhtlemises

KULTUURI KARAKTERISTIKUD

kultuuridevahelise kommunikatsiooni seisukohalt

- Kultuur on õpitav
- Kultuur on ülekantav
- Kultuur on dünaamiline
- Kultuur on selektiivne
- Kultuuri elemendid on omavahel seotud
- Kultuur on etnotsentriline

KULTUURIKESKKONNA VAHETUS

- Kultuur on kollektiivne teadvuse 'programm', mis eristab ühte inimrühma või kategooriat teistest (Geert Hofstede)
- **Sümbolid**
sõnad, žestid, pildid või objektid
- **Hoiakud ja iidolid**
suhtumised teatud asjadesse, arvamusliidrid
- **Rituaalid**
tervitamine, „kohvi joomine“
- **Väärtused**
„hea“, „halb“, „ilus“, „kole“

KULTUURI DIMENSIOONID

- **Võimudistants**

Autoriteet, kuuletumine, hierarhia vs Võrdsus, indiviidi unikaalsus

- **Ebamäärasuse taluvus**

Reeglid ja normid, korrastatus vs Reeglite suhtelisuus, spontaansus

- **Individualism-kollektivism**

Üksildus, sõltumatus, eesmärgid vs perekond, konformsus sise- ja välisgrupi erinevused

- **Maskuliinsus-feminiinsus**

Saavutusvajadus, kehtestamine, majanduslik edukus vs hoolitsemine, lähisuhted

VÄÄRTUSED

- **Konservatiivsus vs. Autonomia**

Grupi normidele allumine, traditsioonid vs väljendusvabadus, õnn, heaolu

- **Hierarhilisus vs. Egalitaarsus**

Staatused ja rollid, kohustused vs vabadus, heaolu, võrdsus

- **Kompetentsus vs. Harmoonia**

Ambitsioonid, saavutused vs kooskõla loodusega, harmoonia grupis

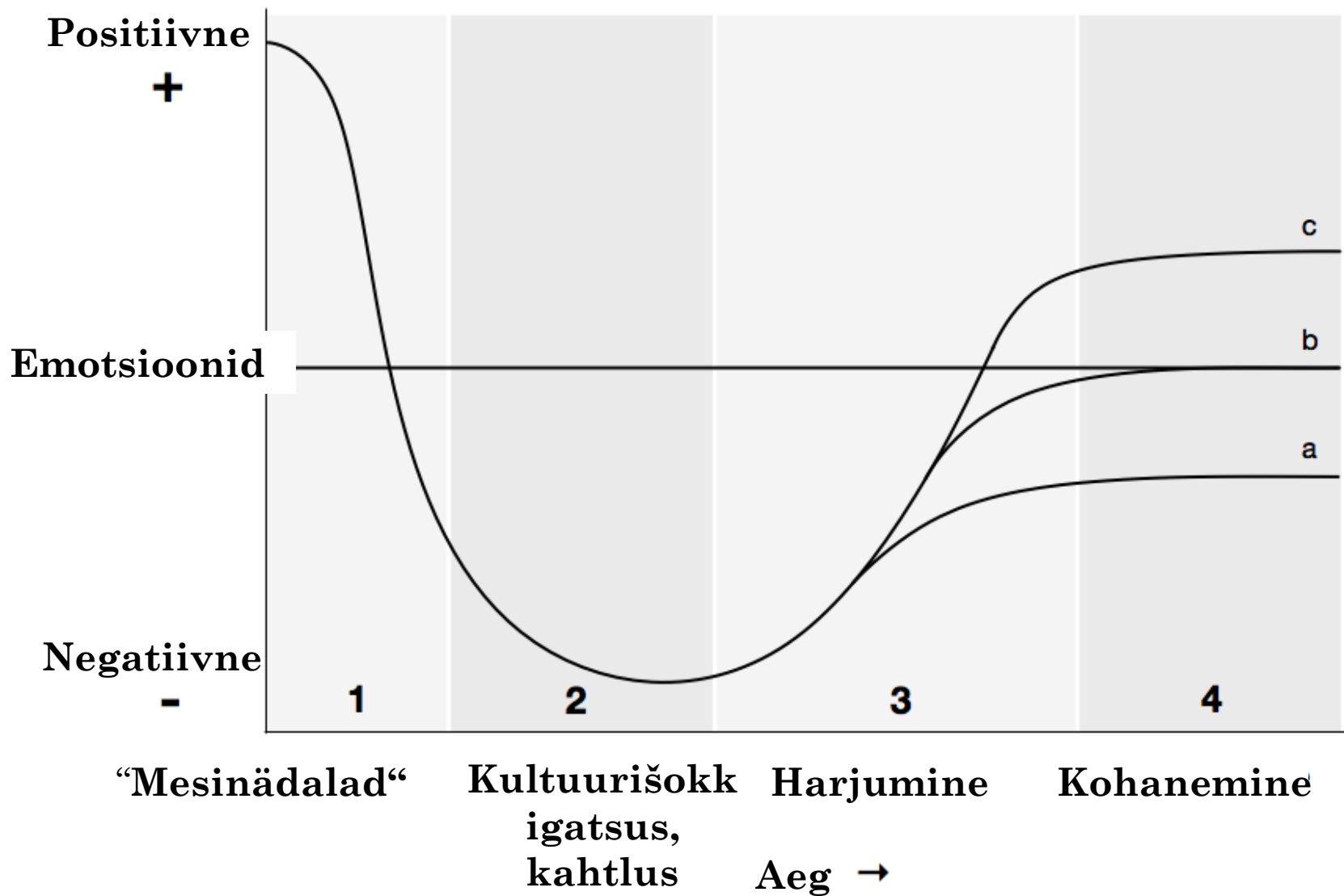
AKKULTURATSIOON EHK KOHANEMINE

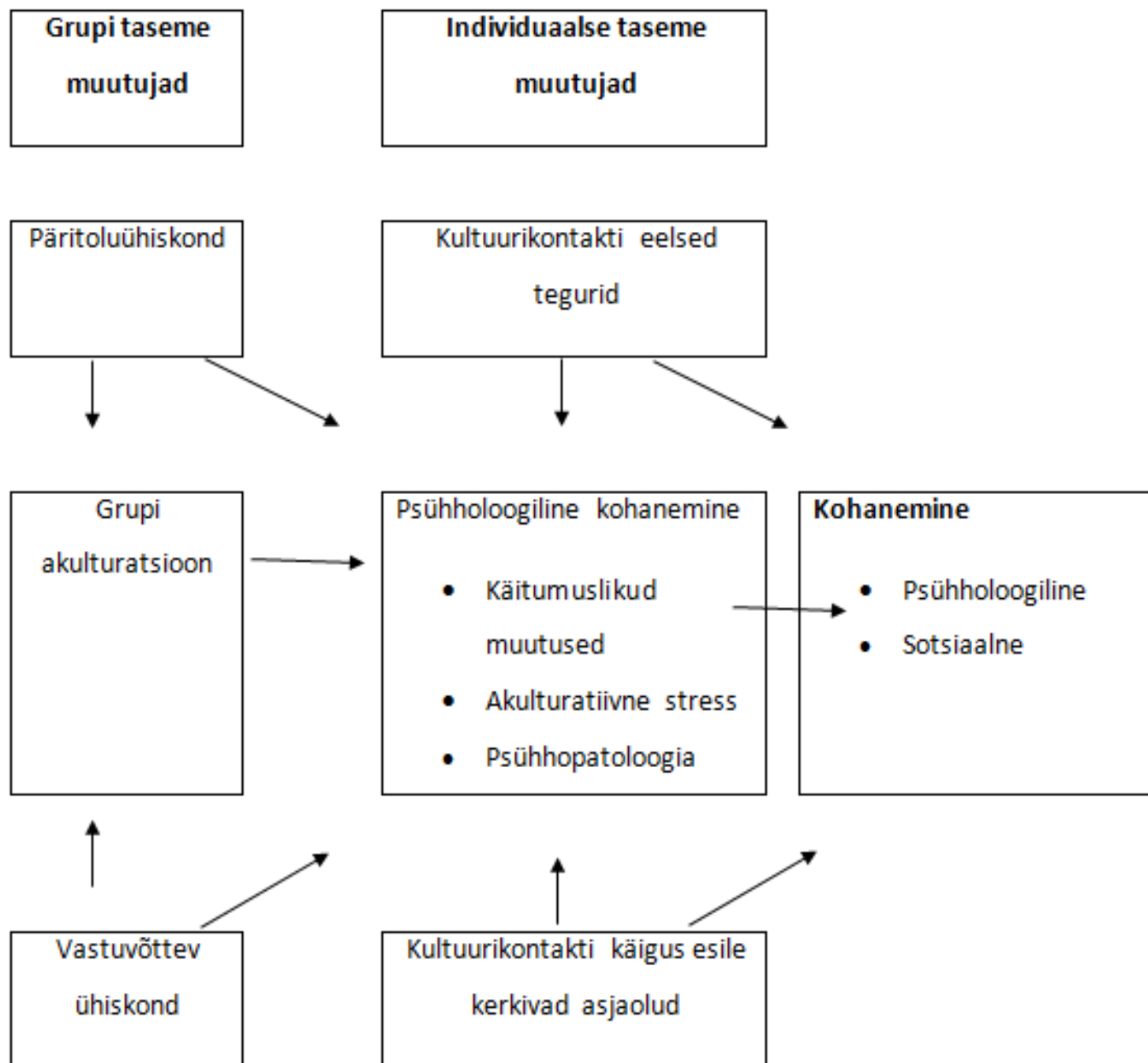
‘Akulturatsiooni all mõistetakse fenomene, mis tulenevad erinevatest kultuuridest pärit indiviidide gruppide püsiva otsekontakti saavutamisesest ning sellele järgnevalt toimuvaid muutusi esialgses kultuurimustris ühe või mõlema grupi puhul’
(Redfield, Linton & Herskovits, 1936)

- Teise kultuuri elementide omaksvõtt
- Omaksvõtmise protsess
- Inimene või rühm muudab oma käitumist, hoiakuid ja suhtumisi
- Üldjuhul vastastikune, suhtlejad omandavad teineteise kultuuri elemente

AKULTURATSIOONI PROTSESS

Akultuuratsiooni võrgustik (Berry & Sam, 1997).

KOHANEMISE STRATEEGIAD

- Käitumuslikud muutused (Berry)
- Kultuuri õppimine (Brislin, Landis, Brandt)
- Sotsiaalsed oskused (Furnham, Bochner)
- Kultuurišokk (Oberg) ja akulturatiivne stress
- Psühholoogiline ja sotsiokultuuriline kohanemine (Searle & Ward)

MILLISED VÕRGUSTIKUD ON SOTSIAALSE TOE SEISUKOHAST OLULISED?

- Funktsionaalne dimensioon
- Emotsionaalne dimensioon

- Kas sotsiaalse toetusvõrgustiku olemasolu on seotud välisüliõpilase psühholoogilise heaoluga?
- Kas mina-võimekus on seotud sotsiaalsetes olukordades tajutavate raskustega?
- Kas keeleoskus on seotud välisülikoolis kohanemisega?

SOTSIAALSE TOETUSE OLEMASOLU PARANDAB VÄLISÜLIÕPILASE PSÜHHOLOOGILIST HEAOLU

Korrelatsioonid:

- Sotsiaalne toetus ja vaimne tervis $r = 0,37$ **
- Sotsiaalne toetus ja enesehinnang $r = 0,30$ **
- Sotsiaalne toetus ja eluga rahulolu $r = 0,26$ *

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$

ESINEB TENDENTS SELLES SUUNAS, ET KÕRGE MINA-VÕIMEKUSE PUHUL TAJUTAKSE SOTSIAALSETES OLUKORDADES VÄHEM RASKUSI

Korrelatsioonid:

- Teistest maadest pärit samavanustega sõbrunemine $r = 0,35$ **
- Võõrastega tutvumine ja tutvustatud saamine $r = 0,31$ **
- Samavanuste kohalikega sõbrunemine $r = 0,30$ **
- Kohalikega vaiksesele peole minemine $r = 0,28$ **

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$

KEELEOSKUS JA KOHANEMINE ÜLIKOOLIGA
EI OLE
LÄBI VIIDUD UURINGU TULEMUSTE PÕHJAL
SEOTUD

Olulised korrelatsioonid puudusid

TOIMETULEK

- Avatus, eelteadmised, soov mitte heituda, mitte solvuda – empaatilisus ehk püüd mõista ja aru saada erinevate käitumisviiside põhjustest
- Teise kultuuri elementide omaksvõtt on protsess
- Võimalik muuta oma käitumist või hoiakuid ja suhtumisi

SOOVITUSED

- Pealehakkamisjulgust!
- Otsida eelinfot
- Suhtlus – jälgida, kuidas suhtluspartner käitub
- Mitte hukka mõista ega süüdistada
- Empaatiilisus – pange end teise poole olukorda ning püüdke aru saada tema vaadetest ja tunda nii, nagu tema end tunneb
- Paindlikkus ja tolerantsus
- Kahemõttelisuse vältimine – arvestage kultuuride erinevusi, muutuvaid asjaolusid ja inimesi.

**Mitte muretseda liialt palju
Pöörata tähelepanu ka oma õnnestumistele**

KULTUURIKONTAKTI JA RAHVUSVAHELISE ÕPIRÄNDE PLUSSID

- Oskus näha ja tajuda erinevusi, anda tasakaalustatumaid hinnanguid
- Kogum elemente, mis aitavad luua maailmast terviklikumat pilti ning väheneb ärevus uue ja teistsuguse ees
- Oskus töötada erineva kultuuritaustaga projektirühmades
- Oskus juhtida inimesi ja/või töötada inimestega, kelle rassilised või etnilised taustad on erinevad
- Keeleoskus ja tolerantsuse kasv. Stereotüüpidest vabanemine

TÄNAN

- Vastan küsimustele

